

UCHWAŁA Nr XLV/272/2017
Rady Powiatu Ostrowieckiego
z dnia 29 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 -2020”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Powiatu Ostrowieckiego uchwala co następuje:

§1

Uchwala się „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” stanowiący załącznik do uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Brożyna

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 - 2020**

OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI 2017 ROK

Spis treści

Wstęp	3
I. Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska	4
1. Definityjne ujęcie przemocy w rodzinie	4
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	5
3. Rodzaje i formy przemocy w rodzinie	5
4. Cykl i fazy przemocy	5
5. Charakterystyka ofiar przemocy w rodzinie	6
6. Skutki przemocy w rodzinie	6
II. Podstawy prawne	7
III. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8
IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim	9
V. Kierunki, cele, działania, rezultaty i wskaźniki	14
VI. Źródła finansowania programu	20
VII. Harmonogram działań	21
VIII. Monitoring i ewaluacja	28
Aneks	29

Wstęp

Środowisko rodzinne ma znaczący wpływ na funkcjonowanie członków rodziny w tej grupie społecznej i społeczeństwie. Pozwala ono na pełny rozwój i wykorzystanie potencjału współtworzących je osób. Bywają jednak sytuacje niekorzystne dla wypełniania powierzonych rodzinie zadań. Zaburzającym więzi rodzinne zjawiskiem jest występująca w niej przemoc.

Dbłość o godne warunki do tworzenia i egzystowania rodzin jest obowiązkiem państwa, który wypływa z Konstytucji RP stanowiącej, że „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”, oraz że państwo zapewnia ochronę praw dziecka i każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Z kolei w preambule ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwanej dalej „ustawą”, została podniesiona powinność władz publicznych dotycząca zapewnienia wszystkim obywatelom równego traktowania i poszanowania ich praw i wolności, a także zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Z tego względu w przypadku zaistnienia przemocy interwencja państwa jest konieczna i w pełni uzasadniona. Na poziomie poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego i administracji rządowej są podejmowane działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z powierzonymi im na mocy aktualnych aktów prawnych kompetencjami.

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020”, zwany dalej „Programem”, został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami z uwzględnieniem przeprowadzonej diagnozy społecznej. Ponadto dokument ten zawiera pewne założenia określone w Programie na lata 2012 - 2016, a które będą nadal kontynuowane. Konstrukcja niniejszego Programu składa się z ośmiu rozdziałów. Pierwszy zawiera charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, drugi podstawę prawną jego tworzenia i przyjętych w nim założeń. W trzecim zostały wyodrębnione zadania własne powiatu i zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Czwarty to opis diagnozy społecznej w Powiecie Ostrowieckim poprzedzającej przygotowanie rzeczowego Programu. W piątym wytyczono kierunki, określono cele i działania oraz oczekiwane rezultaty, a także dokonano wyboru wskaźników. Szósty traktuje o źródłach finansowania Programu, siódmy stanowi harmonogram działań, zaś ósmy odnosi się do sposobu przeprowadzania monitoringu i ewaluacji.

Niniejszy Program będzie weryfikowany rokrocznie po sporządzeniu rocznej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. i będzie podlegał ewentualnej modyfikacji.

I. Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska

1. Definityjne ujęcie przemocy w rodzinie

Przemoc domowa, często stosowane określenie przemocy w rodzinie, stanowi przedmiot zainteresowań wielu dyscyplin naukowych. Do czynników przemocy zalicza się normy społeczne i kulturowe, dziedziczenie wzorca przemocy, uzależnienie i nadużywanie alkoholu, środowisko społeczne. Można ją rozpatrywać z perspektywy moralnej, psychologicznej, społecznej, prawnej. W pierwszej przemoc jest traktowana jako czyn zły, podlegający karze; charakterystyczne jest tu odwoływanie się do sumienia, powinności niesienia pomocy krzywdzonym. W drugiej koncentruje się na cierpieniu i bezradności ofiary, relacjach na poziomie sprawca – ofiara. Ujęcie przemocy w tej perspektywie ma znaczenie dla właściwego udzielenia pomocy ofiarom, w tym wyzwolenia się z traumatycznych doświadczeń. Trzecia zwraca uwagę na czynniki zawarte w obyczajach i postawach, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać albo też uruchamiać znaczące siły społeczne w przeciwdziałanie temu zjawisku, które w efekcie mogą wygenerować nowe rozwiązania wpływające na stan spraw publicznych. Czwarta perspektywa określa prawne ujęcie przemocy jako czynu karalnego oraz dookreśla obwarowanie sankcją za jego popełnienie¹.

W niniejszym Programie **przemoc w rodzinie** będzie rozumiana jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 pkt 2 ustawy).

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Specyfika zjawiska przemocy w rodzinie, polega na tym, że można je identyfikować poprzez stwierdzenie zaistnienia następujących warunków:

- intencjonalności działania lub jego zaniechania przez sprawcę – dążenie do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do wymuszenia na niej bezwzględnego posłuszeństwa; przekonanie sprawcy o słuszności postępowania i przypisywanie wyłącznie sobie prawa do podejmowania decyzji w sprawach dotyczących członków rodziny,
- dysproporcji siły – w tej wyraźnej przewadze jednej osoby nad drugą, nie chodzi tylko o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp.; ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy,

¹ http://www.niebieskalinia.pl/przewodnik_ustawa/poradnik_-_eksperci_radza/01._Jerzy_Mellibruda.pdf

- naruszania godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, wykorzystuje przewagę siły oraz pozbawia ją wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, nietykalności osobistej, szacunku itp.),
- spowodowania cierpienia i bólu, ponieważ osoba wobec, której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych.

Doświadczenie przemocy w ciągu dłuższego okresu czasu może doprowadzić u ofiary do przekonania, że zasługuje na takie traktowanie i obniżać jej poczucie własnej wartości.

3. Rodzaje i formy przemocy w rodzinie

Wyróżnia się następujące rodzaje i formy przemocy:

❖ **przemoc fizyczną - naruszenie nietykalności fizycznej** przez np. popychanie, szarpanie, szturchanie, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.; ten rodzaj przemocy, to intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko,

❖ **przemoc psychiczną - naruszenie godności osobistej** przez np.: obrażanie, wyzywanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, lekceważenie, itp.; obejmuje ona także stosowanie przymusu i gróźb oraz jest trudna do udowodnienia;

❖ **przemoc seksualną - naruszenie intymności** przez np. zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt itp.; przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu;

❖ **przemoc ekonomiczną - naruszenie własności** przez np. odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, ale również niszczenie przedmiotów lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne do życia potrzeby itp.;

❖ **zaniedbanie**, czyli naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

W literaturze przedmiotu wyodrębnia się także:

▪ **przemoc gorącą** – cechuje się występowaniem agresji słownej i fizycznej, co wiąże się z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych,

▪ **przemoc chłodną** – w przeciwieństwie do poprzedniej nie przejawia się w gwałtownych wybuchach emocji. Sprawca jest spokojniejszy bądź bardziej się kontroluje i jest przekonany o słuszności swojego postępowania. Usprawiedliwia swoje postępowanie działaniem np. „dla dobra dzieci, aby były dobrze wychowane”.

4. Cykl i fazy przemocy

Przemoc w rodzinie nie jest jednorazowym aktem, ale procesem o tendencji do powtarzania się. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- faza narastania napięcia – cechuje ją stopniowanie przemocy sprawcy w stosunku do ofiary w coraz bardziej gwałtowny sposób; wzrost napięcia i narastania sytuacji konfliktowych,
- faza ostrej przemocy – charakteryzuje się wybuchami gniewu i brakiem kontroli u sprawcy nad własnymi emocjami, zaś ofiara najczęściej pozostaje w stanie niezrozumienia, osłabienia, rezygnacji i przerażenia,
- faza miodowego miesiąca (faza odmiany) – sprawca uświadamia sobie, że postąpił zbyt drastycznie, najczęściej przeprosza, wykazuje żal i skruchę, przynosi prezenty, zaś ofiara ponownie zaczyna wierzyć w obietnice i prawdziwość zachowania sprawcy, a nawet czuje się szczęśliwa i zapomina o wyrządzonej krzywdzie, przynajmniej do ponownego wystąpienia pierwszej fazy cyklu.

W cyklu przemocy domowej jest dostrzegalny nawrót zachowań sprawcy, które mogą trwać latami, co wiąże się z przeżywaniem na nowo od początku cyklicznie powtarzających się faz.

5. Charakterystyka ofiar przemocy w rodzinie

Osoby doświadczające przemocy wymagają profesjonalnego wsparcia. Pomoc ofiarom przemocy jest bowiem bardzo skomplikowana. Trudności w udzielaniu pomocy wynikają ze specyfiki osobowości ofiar przemocy (m. in. niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w zmiany na lepsze, silne poczucie winy), co powoduje, że osoby te szybko wycofują się z kontaktu, mają wysoki poziom lęku przed sprawcą, czują się od niego uzależnione i zupełnie bezradne. U ofiar przemocy domowej nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń prowadzi m. in. do powstania syndromu wyuczonej bezradności i syndromu sztokholmskiego (uzależnienie ofiary od sprawcy).

W celu zapewnienia ofiarom przemocy w rodzinie bezpieczeństwa i odzyskania kontroli nad własnym życiem, konieczne jest odizolowanie ich od sprawcy poprzez zapewnienie schronienia i objęcie szeroko rozumianym poradnictwem. Ze względu na wieloaspektowość i złożoność przemocy w rodzinie oraz skutków jej występowania dla osoby, rodziny, jak i społeczności lokalnej jest wymagane komplementarne i możliwie szerokie podejście do zadań związanych z przeciwdziałaniem temu zjawisku. Maksymalizacja efektywności i skuteczności działań podejmowanych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie powinna opierać się na zasadzie interdyscyplinarności.

6. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doznawanej w dzieciństwie.

U osób, które doświadczyły przemocy domowej szczególnie ważna jest praca nad własnymi emocjami, przeżyciami, które wpływają na ich relacje z dziećmi i stosowane przez nich metody wychowawcze. Osoby te mają poczucie ograniczonego wpływu na własne życie, co często skutkuje również ich dużą bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do własnego potomstwa. Niezbędne jest zatem prowadzenie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą.

II. Podstawy prawne

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” jest oparty przede wszystkim na założeniach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (Uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r. MP poz. 445). Niezbędnymi do tworzenia i realizacji Programu aktami prawnymi są także:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. 2017 poz. 682)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz.U. z 2017 r. poz. 783),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1782 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r., Nr 50, poz. 259),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. Nr 209, poz. 1245),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka

z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. Nr 81, poz. 448).

Ponadto uwzględniono niżej wymienione niezbędne dla skonstruowania Programu akty prawne:

- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.).

Dodatkowo rzeczony Program jest zgodny w szczególności z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016 – 2017 oraz współgra z Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2015 – 2017, Programem współpracy Powiatu Ostrowieckiego z organizacjami oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2015 – 2017.

III. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obowiązujące przepisy ustawy do zadań własnych powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zaliczają w szczególności:

- 1) opracowanie i realizację powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizację programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Z kolei do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w świetle przepisów m.in.:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Natomiast w art. 19 ustawy o pomocy społecznej w wachlarzu zadań własnych powiatu ustawodawca zawarł m. in. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (pkt 2); prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej (pkt 12); udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach (pkt 13); szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu (pkt 14); doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek

organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu (pkt 15); podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 16).

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim

Do przygotowania „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” posłużył uprzednio obowiązujący Program na lata 2012 – 2016, analiza sprawozdawczości Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. za lata 2012 – 2016 r., ocena zasobów pomocy społecznej za lata 2012 – 2016, dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św., Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w Bodzechowie, Waśniowie, Bałtowie oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Ćmielowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Św., Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św., Sądu Rejonowego w Ostrowcu Św. i Sądu Rejonowego w Opatowie.

W tej części Programu została przedstawiona analiza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego. Skala przemocy, jej zasięg oraz oddziaływanie społeczne decydują o tym, jaki powinien być system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W diagnozie wykorzystano dane z ośrodków pomocy społecznej dotyczące liczby rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2016.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

Tabela 1. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2016

Powody przyznania pomocy	Ostrowiec Św.					Bodzechów					Waśniów					Bałtów					Kunów					Ćmielów				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Przemoc w rodzinie	101	43	123	21	16	23	19	10	23	21	8	12	6	2	0	5	6	2	1	1	0	0	1	0	0	0	2	2	1	1
Alkoholizm	331	343	381	309	322	36	35	38	39	20	6	6	8	9	9	18	21	21	21	22	24	40	46	45	43	21	43	37	32	29
Narkomania	9	6	8	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	33	52	62	39	49	2	8	7	5	4	3	3	1	2	2	2	4	2	0	0	10	20	10	5	11	3	6	9	10	7

Źródło: dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej Powiatu Ostrowieckiego

Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli daje się zauważyć, że spośród wybranych do analizy powodów udzielania przez ops-y pomocy największą liczbę odnotowano wśród osób dotkniętych problemem alkoholowym. Dodać należy, że alkoholizm i przemoc w rodzinie są jedynymi lub jednocześnie występującymi przyczynami wymuszającymi konieczność zapewnienia dziecku opieki i wychowania w pieczy zastępczej.

Do rozpoznania przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowania pomocy, podejmowania postępowania przygotowawczego wszczynanego wobec sprawcy, a także w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka służy procedura „Niebieskie Karty”. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji, w wyniku których zostały założone Niebieskie Karty w latach 2012 – 2016.

Tabela 2. Liczba interwencji (założenie Niebieskich Kart) na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2012 – 2016

Miejsce interwencji \ Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Miasto	40	55	105	136	219
Wieś	22	45	45	55	34
Ogółem:	62	100	150	191	253

Źródło: dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św.

Analiza danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji wskazuje na wzrost liczby interwencji Policji w środowisku miejskim, podczas których wszczynano procedurę „Niebieskie Karty”, a tym samym liczby osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej. Sytuacja ta może oznaczać spotęgowanie zjawiska przemocy w rodzinie bądź efektywność oddziaływania i skuteczność profilaktyki podejmowanej przez odpowiednie służby, m.in. KPP, PCPR, OPS-y zajmujące się przeciwdziałaniem temu zjawisku w zakresie uświadamiania społeczności lokalnej, że przemilczanie i ukrywanie problemów konfliktowych mających znamiona przemocy w zaciszu domostw jest niewłaściwym postępowaniem. Wszczynianie procedury „Niebieskie Karty” może być więc wynikiem uzmysłowienia osobom dotkniętym przemocą konieczności wykazania odpowiedniej postawy, a zatem reagowania i zgłaszania zaistnienia problemu do odpowiednich instytucji. Stwierdzić jednak należy, że ilość przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych utrzymuje się na wysokim poziomie, co nie przekłada się na dane otrzymane z ops – ów. Może to wynikać z tego, że nie wszystkie rodziny, w których występuje zjawisko przemocy są klientami pomocy społecznej, bądź udzielenie wsparcia nastąpiło z innego powodu. Ingerencja różnych instytucji w środowiskach dotkniętych tym problemem jest konieczna i uzasadniona, ponieważ przemoc może stanowić bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia dzieci i innych, zwłaszcza zależnych członków przebywających w tych rodzinach.

Tabela 3. Liczba ofiar przemocy domowej w Powiecie Ostrowieckim w latach 2012 – 2016

Płeć \ Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Kobiety	59	91	131	186	191
Mężczyźni	6	9	15	9	22
Dziewczęta	33	16	81	77	73
Chłopcy	18	13	54	79	89
Ogółem:	116	129	281	351	375

Źródło: dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św.

Dane statystyczne, zamieszczone w tabeli, jednoznacznie wskazują, że w 2016 r. odnotowano ponad trzykrotnie więcej przypadków stosowania przemocy w rodzinie niż w roku 2012. Inaczej rozkłada się natomiast liczebność ofiar przy uwzględnieniu kryterium płci. W latach 2015 - 2016 częściej byli to chłopcy, a od 2012 r. do 2014 r. - dziewczęta. Zauważa się dużą liczbę ofiar przemocy domowej wśród dzieci. Takich interwencji, które zakończyły się koniecznością umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej tylko w 2016 roku było 10. Są to istotne informacje dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ponieważ pozwalają one na ukierunkowanie w prowadzeniu procesu opiekuńczo-wychowawczego osób prowadzących rodzinne bądź instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

Tabela 4. Liczba sprawców przemocy domowej w Powiecie Ostrowieckim w latach 2012-2016

Płeć \ Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Kobiety	3	6	13	8	10
Mężczyźni	59	96	137	190	207
Dziewczęta	0	0	1	0	1
Chłopcy	0	0	2	2	1
Ogółem:	62	102	153	200	219

Źródło: dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św.

Okazuje się, że w zdecydowanej większości osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni, oraz że w analizowanym okresie ich liczba wzrosła, jak już wykazano na

podstawie powyżej zamieszczonych informacji. Niestety występują niekiedy niemożliwe do przezwyciężenia trudności w zakresie rekrutacji i prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. Wynikają one z braku zainteresowania tych osób uczestnictwem w tego typu spotkaniach, niskiej motywacji do zmiany *stylu* życia.

Osoby doświadczające przemocy mogą skorzystać z oferty pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej prowadzonego przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski. W ostatnich dwóch latach, spośród gmin Powiatu Ostrowieckiego, tylko w gminie prowadzącej OIK była potrzeba skorzystania z hostelu przez 37 osób, w tym 9 dzieci w 2015 roku, zaś 11 osób w tym 2 dzieci w 2016 roku. W ramach działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie nikt nie wymagał schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Natomiast w pozostałych gminach nie zaistniała konieczność zapewnienia miejsca ani w ośrodku interwencji kryzysowej, ani schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Charakterystyczne dla wszystkich gmin jest prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. Z tej formy wsparcia korzysta rokrocznie liczna populacja zamieszkująca poszczególne gminy. Specjalistyczne poradnictwo w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. jest zapewnione dla mieszkańców powiatu od dnia 01.04.2012 r. W celu zaspokojenia ich potrzeb poszerzono zakres wsparcia od sierpnia 2015 r. o pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa i radcę prawnego (w wyznaczonych dniach i godzinach).

W każdej gminie wchodzącej w skład Powiatu Ostrowieckiego funkcjonują zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Tworzą go przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi, inne osoby działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, np. prokurator. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów, o których mowa powyżej, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjuje interwencje w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W posiedzeniach Zespołu w Ostrowcu Św., Kunowie, Bodzechowie uczestniczy pracownik tut. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, będący członkiem w/w zespołów, realizujący to zadanie jako dodatkowe powierzone czynności (udział w 44 spotkaniach), ponieważ w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie nie ma wyodrębnionej komórki organizacyjnej wykonującej zadania wyłącznie z zakresu przeciwdziałania przemocy

w rodzinie. Na spotkania grup roboczych ostatnio zapraszani są również koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci wynikająca z występowania takich patologii jak alkoholizm, przemoc domowa prowadzi do nieudolności w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych itd. W Powiecie Ostrowieckim działają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które pomagają osobom uzależnionym od alkoholu poprzez m.in. prowadzenie rozmów interwencyjnych, kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Funkcjonują także ośrodki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „Eskulap” w Ostrowcu Św., Świętokrzyski Ośrodek Terapii w Ostrowcu Św.). Niewłaściwa atmosfera panująca w domu rodzinnym, zakłócająca jego mir, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci prowadzą do rozluźnienia więzi między członkami rodziny bądź do rozpadu rodziny. Zadaniem instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest pomoc tej podstawowej grupie społecznej w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

V. Kierunki i cele działań, rezultaty i wskaźniki

Na podstawie diagnozy w Programie zostały przewidziane działania, do realizacji których powiat został zobligowany ustawowo, a które będą w szczególności skierowane do społeczności lokalnej Powiatu Ostrowieckiego.

Wiodącym celem Programu jest **ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i jego negatywnych skutków na terenie Powiatu Ostrowieckiego**. Przyjęte kierunki, rodzaje działań w poszczególnych okresach czasu będą wyznaczane czterema celami szczegółowymi w wyodrębnionych obszarach.

Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej Powiatu Ostrowieckiego.

Cel 1: Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

✓ **Kierunki działań:** Pogłębienie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej Powiatu Ostrowieckiego na temat przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.
2. Organizowanie lokalnych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałaniu jego negatywnym skutkom.
3. Aktywne włączanie się Powiatu Ostrowieckiego w ogólnopolskie oraz regionalne kampanie na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.

4. Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (np. prelekcje dla rodziców lub innych mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego, w tym osób starszych, niepełnosprawnych).
 5. Współpraca pomiędzy Powiatem Ostrowieckim a kościołami lub związkami wyznaniowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie m. in. w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe.
- ✓ **Kierunki działań:** Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

❖ **Rezultaty**

1. Stały monitoring zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.
2. Upowszechnienie informacji o zjawisku przemocy w rodzinie wśród szerszej społeczności.
3. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania stosownego wsparcia oraz zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Pogłębienie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków społeczności lokalnej.
5. Wzmocnienie więzi rodzinnych.
6. Pobudzenie aktywności społecznej.

▪ **Wskaźniki**

1. Liczba opracowanych diagnoz.
2. Liczba kampanii lokalnych, w tym:
 - 1) liczba zamieszczonych artykułów prasowych,
 - 2) liczba programów wyemitowanych w lokalnej TV,
 - 3) liczba opracowanych ulotek/broszur.
 - 4) liczba zamieszczonych artykułów na stronie internetowej, w szczególności tut. PCPR.
3. Liczba kampanii regionalnych, w które włączył się Powiat Ostrowiecki.
4. Liczba kampanii ogólnopolskich, w które włączył się Powiat Ostrowiecki.
5. Liczba prelekcji.
6. Liczba spotkań informacyjnych.
7. Liczba uczestników.
8. Liczba podjętych inicjatyw.

9. Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. Liczba opracowanych programów.
11. Liczba zrealizowanych programów
12. Liczba uczestników programów.

Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

✓ **Kierunki działań:** Rozwój infrastruktury instytucji, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego oraz wypracowanie zasad współpracy.

Działania:

1. Rozszerzenie, w miarę potrzeb występujących na terenie Powiatu Ostrowieckiego, oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym ośrodka interwencji kryzysowej.

✓ **Kierunki działań:** Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz rozszerzenie oferty działań pomocowych.

Działania:

1. Zapewnianie specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia (także specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie) oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.
3. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci z rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą w rodzinie.

✓ **Kierunki działań:** Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Działania:

1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.

❖ **Rezultaty**

1. Zmotywowanie ofiar przemocy w rodzinie do zmiany swojej sytuacji.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar przemocy w rodzinie.
3. Wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia, które doznały przemocy w rodzinie.
4. Kompleksowe wsparcie osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

▪ **Wskaźniki**

1. Liczba osób korzystających z oferty poszczególnych placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
2. Liczba podmiotów i organizacji pozarządowych, z którymi Powiat Ostrowiecki podjął współpracę w tym zakresie.
3. Liczba osób objętych pomocą w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji.
4. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia.
5. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
6. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
7. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
8. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Liczba osób, w tym dzieci korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii oraz tych wobec, których podjęto działania interwencyjne.
10. Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych.
11. Liczba lokalnych kampanii społecznych.
12. Liczba artykułów na stronie internetowej [tut. PCPR](http://tut.p CPR).

Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

- ✓ **Kierunki działań:** Tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje, podmioty oraz organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu Ostrowieckiego, a także wypracowanie zasad współpracy między nimi.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów

oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie.

2. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Kontynuacja wsparcia uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu oraz badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.

❖ Rezultaty

1. Wzrost wiedzy i umiejętności pracy nad sobą, zmiana zachowania z agresywnego na asertywne u sprawców przemocy w rodzinie.
2. Wzmocnienie sprawców przemocy we wdrażaniu i stosowaniu zachowań asertywnych.

▪ Wskaźniki

1. Liczba opracowanych programów.
2. Liczba zrealizowanych programów.
3. Liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
4. Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie podlegających monitorowaniu.
5. Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, którzy zaprzestali stosowania przemocy.

Obszar: Współpraca służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Powiatu Ostrowieckiego.

Cel 4: Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- ✓ **Kierunki działań:** Uruchomienie procedur i działań dotyczących współpracy pomiędzy instytucjami zobligowanymi ustawowo do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Wypracowanie procedur i koordynacja działań dotyczących współpracy pomiędzy

instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą.

2. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim oraz analizowanie form i efektów udzielanego wsparcia.

- ✓ **Kierunki działań:** Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Realizacja szkoleń na rzecz grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Organizowanie np. lokalnych konferencji, seminariów, warsztatów dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.

❖ **Rezultaty**

1. Uruchomienie procedur i prowadzenie działań dotyczących współpracy pomiędzy instytucjami zobligowanymi ustawowo do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Wzrost kompetencji i umiejętności przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Ścisła współpraca z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.

▪ **Wskaźniki**

1. Liczba opracowanych i wdrożonych procedur współdziałania pomiędzy instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Liczba instytucji zobligowanych przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą, z którymi podjęto współpracę.
3. Liczba pisemnych informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie otrzymywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. w ramach współpracy z instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą.
4. Liczba przeprowadzonych szkoleń.
5. Liczba przeszkolonych pracowników z różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Liczba zorganizowanych lokalnych konferencji/seminariów/warsztatów.

VI. Źródła finansowania programu

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” będzie finansowany zwłaszcza z budżetu Powiatu w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz ze środków otrzymanych z budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej.

VII. Harmonogram działań

Tabela 5. Harmonogram działań na lata 2017 – 2020

Lp.	Obszar Cel Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Termin realizacji
CEL GŁÓWNY: OGRANICZENIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE I JEGO NEGATYWNYCH SKUTKÓW NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO					
Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej Powiatu Ostrowieckiego					
I. Cel szczegółowy: Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
Kierunki działań: Pogłębienie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej Powiatu Ostrowieckiego na temat przemocy w rodzinie					
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, sądami, prokuraturą;	1. Liczba opracowanych diagnoz.	I i III kwartał każdego roku w latach 2017 - 2020	

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

2.	Organizowanie lokalnych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałaniu jego negatywnym skutkom.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z lokalnymi/regionalnymi mediami, ze Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Św., ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji;	1. Liczba kampanii lokalnych, w tym: 1) liczba zamieszczonych artykułów prasowych, 2) liczba programów wyemitowanych w lokalnej TV, 3) liczba opracowanych ulotek/broszur, 4) liczba zamieszczonych artykułów na stronie internetowej, w szczególności tut. PCPR.	III kwartał każdego roku w latach 2017 - 2020
3.	Aktywne włączanie się Powiatu Ostrowieckiego w ogólnopolskie oraz regionalne kampanie na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m. in. ze Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Św., z podmiotami odpowiedzialnymi za organizowanie regionalnych oraz ogólnopolskich kampanii;	1. Liczba kampanii regionalnych, w które włączył się Powiat Ostrowiecki. 2. Liczba kampanii ogólnopolskich, w które włączył się Powiat Ostrowiecki.	2017 – 2020 przy uwzględnieniu terminów ogólnopolskich/ regionalnych kampanii
4.	Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (np. prelekcje dla rodziców lub innych mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego, w tym osób starszych, niepełnosprawnych).	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z Komendą Powiatową Policji, szkołami, prelegentami, Warsztatami Terapii Zajęciowej, Domami Pomocy Społecznej, ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi;	1. Liczba prelekcji. 2. Liczba spotkań informacyjnych. 3. Liczba uczestników.	III - IV kwartał każdego roku w latach 2017 - 2020
5.	Współpraca pomiędzy Powiatem Ostrowieckim a kościołami lub związkami wyznaniowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie m. in. w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z kościołami lub związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi;	1. Liczba podjętych inicjatyw. 2. Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2017 - 2020

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

Kierunki działań: Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

1.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m. in. ze szkołami, organizacjami pozarządowymi, specjalistami/prelegentami;	1. Liczba opracowanych programów, 2. Liczba zrealizowanych programów, 3. Liczba uczestników programów.	2018 - 2020
----	--	---	--	-------------

Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.

II. Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań: Rozwój infrastruktury instytucji, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego oraz wypracowanie zasad współpracy.

1.	Rozszerzenie, w miarę potrzeb występujących na terenie Powiatu Ostrowieckiego, oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: ośrodka interwencji kryzysowej,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m. in. ze Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Św., administracją rządową i samorządową, z organizacjami pozarządowymi, podmiotami uprawnionymi do świadczenia pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;	1. Liczba osób korzystających z oferty poszczególnych placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: ośrodka interwencji kryzysowej, 2. Liczba podmiotów i organizacji pozarządowych, z którymi Powiat Ostrowiecki podjął współpracę w tym zakresie.	2018 - 2020
----	---	---	--	-------------

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

Kierunki działań: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz rozszerzenie oferty działań pomocowych				
1.	Zapewnianie specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z m.in. Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowcu Św., Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, sądami;	1. Liczba osób objętych pomocą w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji.	2017 – 2020
2.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia (także specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie) oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z ośrodkami pomocy społecznej funkcjonującymi na terenie Powiatu Ostrowieckiego, podmiotami prowadzącymi całodobowe ośrodki wsparcia (także specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie) oraz ośrodki interwencji kryzysowej;	1. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia. 2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej. 3. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	2017 – 2020
3.	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, sądami, przedstawicielami pieczy zastępczej;	1. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	2017 – 2020
4.	Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci z rodzin zagrożonych/ dotkniętych przemocą w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy m.in. z Komendą Powiatową Policji, szkołami, sądami, specjalistami;	1. Liczba osób, w tym dzieci korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii oraz tych wobec których podjęto działania interwencyjne.	2017 – 2020

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

Kierunki działań: Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

1.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, mediami, ośrodkami pomocy społecznej;	1. Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych. 2. Liczba lokalnych kampanii społecznych. 3. Liczba artykułów na stronie internetowej tut. PCPR.	2018 - 2020
----	--	---	---	-------------

Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego.

III. Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań: Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje, podmioty oraz organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu Ostrowieckiego, a także wypracowanie zasad współpracy między nimi.

1.	Opracowanie i realizacja wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Św., administracją rządową i samorządową, z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, sądami, specjalistami/ trenerami	1. Liczba opracowanych programów. 2. Liczba zrealizowanych programów. 3. Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	II – IV kwartał 2017 II – IV kwartał 2018 II – IV kwartał 2019 II – IV kwartał 2020
2.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, sądami specjalistami/ trenerami;	1. Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie podlegających monitorowaniu.	2018 - 2020
3.	Kontynuacja wsparcia uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, Komendą	1. Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, którzy	2018 - 2020

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

	programu oraz badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.	Powiatową Policji, sądami specjalistami/trenerami;	zaprzestali stosowania przemocy.	
Obszar: Współpraca służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Powiatu Ostrowieckiego.				
Cel szczegółowy 4: Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
Kierunki działań: Uruchomienie procedur i działań dotyczących współpracy pomiędzy instytucjami zobligowanymi ustawowo do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
1.	Wypracowanie procedur i koordynacja działań dotyczących współpracy pomiędzy instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą;	1. Liczba opracowanych i wdrożonych procedur współdziałania pomiędzy instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Liczba instytucji zobligowanych przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą, z którymi podjęto współpracę.	2017 – 2020
2.	Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim oraz analizowanie form i efektów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań	1. Liczba pisemnych informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie otrzymywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. w ramach	2017 - 2020

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OSTROWIECKIM NA LATA 2017 – 2020

	udzielanego wsparcia.	interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą;	współpracy z instytucjami zobligowanymi przepisami prawa do wykonywania działań interwencyjnych oraz udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą.	
Kierunki działań: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
1.	Realizacja szkoleń na rzecz grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z uprawnionymi podmiotami, w tym z instytucjami organizującymi poszczególne formy podnoszenia kwalifikacji i kompetencji;	1. Liczba przeprowadzonych szkoleń. 2. Liczba przeszkolonych pracowników z różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	IV kwartał 2017 2018 – 2020
2.	Organizowanie np. lokalnych konferencji, seminariów, warsztatów dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. przy współpracy z uprawnionymi podmiotami, np. WSBIP;	1. Liczba zorganizowanych lokalnych konferencji/seminariów/warsztatów.	2018 - 2020

VIII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja pozwalają na przeprowadzenie działań w poszczególnych obszarach zgodnie z przyjętymi celami i oczekiwanymi rezultatami.

Termin *monitoring* oznacza stałą obserwację i kontrolę jakichś procesów lub zjawisk². W odróżnieniu od *ewaluacji* koncentruje się przede wszystkim na odpowiedzi na pytanie o to, co się dzieje, jak przebiega realizacja zaplanowanego działania, w związku z oczekiwanymi efektami, i czy działania te są realizowane z wcześniej zdefiniowanymi celami.

Monitoring, czyli proces zbierania informacji będzie opierał się na pytaniach:

- 1) czy Program przebiega zgodnie z harmonogramem?
- 2) czy udaje się osiągać zamierzone cele i rezultaty?
- 3) które założone cele szczegółowe udało się osiągnąć i w jakim stopniu, a których nie zrealizowano i z jakich powodów?

Monitorowanie „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań przedkładanych rokrocznie Radzie Powiatu.

Z kolei ewaluacja wykracza poza funkcje monitoringu, odpowiadając na pytanie czy działania zostały zrealizowane, ale też czy zostały one zrealizowane według następujących kryteriów:

1. trafności – stopnia dostosowania Programu do potrzeb osób, które zostały nim objęte;
2. użyteczności – stopnia przydatności Programu do odbiorców;
3. skuteczności – stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów;
4. efektywności – sprawności działań podejmowanych w toku realizacji Programu;
5. trwałości – stopnia, w jakim korzyści odniesione przez uczestników Programu będą miały szerszy wpływ na ich otoczenie.

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Ostrowieckim na lata 2017 – 2020” ma charakter otwarty i będzie podlegał modyfikacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

² <https://sjp.pwn.pl/sjp/monitoring;2568296.html>

Aneks

Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2016

Tabela 2. Liczba interwencji (założenie Niebieskich Kart) na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2012 – 2016

Tabela 3. Liczba ofiar przemocy domowej w Powiecie Ostrowieckim w latach 2012 – 2016

Tabela 4. Liczba sprawców przemocy domowej w Powiecie Ostrowieckim w latach 2012-2016

Tabela 5. Harmonogram działań na lata 2017 – 2020

Słownik

Użyte w Programie określenia oznaczają:

- 1) hostel - placówkę całodobowego, okresowego pobytu funkcjonującą w strukturze np. ośrodka interwencji kryzysowej, specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie spełniającego standardy określone obowiązującymi przepisami dotyczącymi przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie - to oddziaływania zmierzające do powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie; kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie; uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy; zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie; zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy; uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych (§ 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne),
- 3) ośrodek interwencji kryzysowej - jednostka organizacyjna pomocy społecznej (art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej),
- 4) przemoc w rodzinie - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie),
- 5) specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie - to jednostka ukierunkowana na udzielenie specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie; zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat (art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).